

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Zkušenosti žadatelů z čerpání prostředků z Operačního programu Praha – pól růstu ČR

Závěrečná zpráva z kulatých stolů

**Zpracovala společnost EU Politics Advisory
pro Magistrát hlavního města Prahy**

prosinec 2018

Obsah

1. Manažerské shrnutí	2
2. Metodologie projektu.....	4
3. Existence a obecné nastavení OP Praha - pól růstu ČR.....	5
4. Propojení a koordinace mezi OP Praha – pól růstu ČR a dalšími operačními programy ...	6
5. Komunikace s řídicím orgánem	8
6. Vypisování výzev.....	8
7. Administrativní požadavky a problematika vykazování.....	11
8. Monitorovací systém MS 2014+	15
9. Doporučení pro příští programové období.....	15
10. Příloha – seznam účastníků jednotlivých kulatých stolů	18

1. Manažerské shrnutí

Na základě rozhovorů se současnými žadateli a žadateli potenciálními, kteří by mohli evropských prostředků využít, vyplynulo několik společných klíčových závěrů. Na těchto závěrech se shodovali příjemci v rámci všech čtyř prioritních os Operačního programu Praha - pól růstu ČR (dále také "OP PPR"):

- řídicí orgán OP Praha – pól růstu ČR funguje v porovnání s jinými řídicími orgány velmi dobře, ať už v oblasti efektivní a vstřícné komunikace se žadateli nebo přístupem k nastavení čerpání pomocí menších, opakujících se výzev. Všichni účastníci kulatých stolů opakovaně požadovali, aby byla tato unikátní kapacita zachována a aby hlavní město Praha za žádnou cenu nepřipustilo, aby došlo k rozpadu týmu, který jednak dokáže zajistit efektivní čerpání a jednak výrazně zlepšuje pověst pražského magistrátu jako kvalitního poskytovatele služeb
- všichni příjemci preferují, aby byla do budoucna zachována kontinuita programů, podporujících rozvoj Prahy, a mohli tak navázat na dosavadní činnost; za výrazně kontraproduktivní by považovali výrazné změny v zacílení podpory do budoucna
- účastníci považují dosavadní tematické zaměření OP PPR za dobře nastavené, větší prostor požadují zejména v oblasti školství a rozvojových projektů, které by dále posílily roli Prahy jako motoru růstu České republiky
- v rámci všech čtyř kulatých stolů se účastníci shodli na vysoce profesionálním přístupu řídicího orgánu OP PPR a zejména ti, kteří mají zkušenost i s jinými řídicími orgány, vysoce oceňovali pružnost řídicího orgánu OP PPR, možnost osobní komunikace a rychlost vyřizování dotazů
- v rámci kulatého stolu, věnovanému Prioritní ose 4, někteří účastníci poukazovali na nižší rychlost hodnocení výzev, což je dáno velkým počtem malých projektů, které však musí projít stejným procesem hodnocení jako výrazně větší projekty jiných prioritních os; časová náročnost hodnocení spojená s delším časovým horizontem projektů přitom komplikuje v prostředí výrazně rostoucích mezd jejich životaschopnost

- slabinou systému čerpání na národní úrovni, a tedy mimo kontrolu řídicího orgánu OP PPR, zůstává špatná funkcionálna a pomalá odezva systému MS 2014+
- někteří účastníci také poukázali na potřebu aktivněji komunikovat přesné nastavení hranic mezi OP PPR a některými celostátními operačními programy, aby bylo lépe srozumitelné pro potenciální žadatele, který z programů využít; zlepšit by si zasloužila koordinace mezi hlavním městem a městskými částmi při koordinaci a přípravě projektů

2. Metodologie projektu

V průběhu září 2018 byly uspořádány čtyři kulaté stoly se stávajícími i potenciálními příjemci prostředků z Operačního programu Praha - pól růstu ČR (OP PPR). Kulaté stoly byly organizovány podle čtyř prioritních os OP PPR tak, aby se na každém z nich setkali zástupci institucí s podobnými zkušenostmi a zájmy.

Šlo tedy o kulaté stoly se žadateli a příjemci v oblastech:

- Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací (Prioritní osa 1)
- Udržitelná mobilita a energetické úspory (Prioritní osa 2)
- Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě (Prioritní osa 3)
- Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti (Prioritní osa 4)

Cílem těchto setkání bylo shromáždit zpětnou vazbu od subjektů, které již v současné době čerpají prostředky z OP PPR či o čerpání uvažují (nebo v minulosti uvažovaly) a zjistit, s čím mají v současném programovém období potíže, co jim vyhovuje a co by doporučily v rámci současného nastavení obecného metodického prostředí či OP PPR změnit.

Dalším cílem bylo získat podněty žadatelů k možnostem příštího programového období od roku 2021 s důrazem na jimi doporučované oblasti podpory i nastavení architektury operačních programů, včetně vhodnosti vlastního operačního programu pro Prahu. Názory všech zúčastněných byly detailně zaznamenány a v agregované formě zaneseny do této závěrečné zprávy.

Závěrečná zpráva z kulatých stolů je rozdělena na tematické kapitoly podle základních oblastí, o kterých účastníci diskutovali a které ve svých reakcích označovali za klíčové. V případě, že některé z témat bylo specifické pouze pro jednu ze skupin zúčastněných, je takové téma uvedeno na konci příslušné kapitoly.

3. Existence a obecné nastavení OP Praha – pól růstu ČR

Účastníci kulatých stolů bez výjimky kladně hodnotili existenci "pražského" operačního programu s ohledem na to, že Praha má v řadě oblastí výrazně jiné požadavky než zbytek České republiky. Za klíčové považují právě možnost podpořit různé pilotní projekty, rozvoj moderních technologií či podporu spolupráce mezi městem, vysokými školami a soukromým sektorem.

Řada účastníků kulatých stolů, zejména u prioritních os zaměřených na kvalitu života v Praze (Prioritní osa 3 a Prioritní osa 4), zároveň upozorňovala na riziko, které plyne ze zdůrazňování mimořádné role Prahy pro rozvoj celé České republiky. Podle jejich názoru hrozí podcenění potřeb Prahy v oblastech jako je boj s chudobou či sociální začleňování, stejně jako je – ve srovnání s jinými regiony České republiky – k dispozici méně peněz například pro projekty modernizace škol. Stejně tak se z obecného pohledu jeví otázka zaměstnanosti v Praze jako mnohem méně významná než v jiných částech ČR – ale i v Praze jsou specifické cílové skupiny, na které je potřeba pomoc zaměřit. Velkou výzvou pro pražský trh práce bude také z dlouhodobého hlediska automatizace různých administrativních pozic.

Důraz na moderní technologie a technologický rozvoj je samozřejmě pro Prahu logický, podle některých účastníků ale zároveň přináší riziko, že budou při diskuzích o finančních potřebách pražské aglomerace zanedbány oblasti "běžného" života, školství od mateřských škol po školy střední a podobně. Ve všech těchto oblastech je navíc třeba brát ohledy na specifické sociální složení obyvatel Prahy, včetně výrazně vyššího podílu cizinců oproti zbytku České republiky a využívání řady těchto služeb (zejména v oblasti školství) obyvateli Středočeského kraje bez příslušné kompenzace.

Z pohledu nastavených priorit účastníci hodnotili OP PPR kladně, jednotlivé prioritní osy považují za dobře definované. V počátcích současného období se – také vzhledem k nefunkčnosti centrálního informačního systému MS 2014+ a nové metodice, připravené Ministerstvem pro místní rozvoj – objevily potíže při snaze reagovat na první vypsané výzvy. Účastníci kulatých stolů opakovaně ocenili, že řídicí orgán průběžně sbíral podněty žadatelů a zapracovával je do dokumentace programu OP PPR a jednotlivých vyhlášených výzev. Opakovaně byla účastníky kulatých stolů oceněna například úprava časového nastavení výzev, poskytnutí delšího času na přípravu projektů a jasnější definice obsahu výzev, aby bylo jednoznačné, jaké projekty mají šanci financování získat. Ve srovnání s počátkem současného

období účastníci kulatých stolů pozorují výrazné zlepšení a schopnost poučit se při přípravě nových výzev ze zkušeností z výzev předchozích.

Za výraznou výhodu nastavení OP PPR účastníci často označovali opakování výzev, což umožňuje potenciálním žadatelům připravit kvalitní koncepty a pracovat s jasným časovým harmonogramem. Zlepšení by naopak přivítali v rychlejším hodnocení některých výzev, aby nedocházelo k časové prodlevě oproti očekávanému začátku projektu, případně k výpadkům financování v případě, že jsou výzvy vypisovány tak, aby na sebe projekty časově navazovaly.

V diskusi se několikrát otevřela otázka hodnocení projektů a kvality hodnotitelů, zejména pak upozornění na nereálné požadavky hodnotitelů v rámci věcného hodnocení, kdy by jejich návrhy nevedly k naplnění cíle projektu.

4. Propojení a koordinace mezi OP Praha – pól růstu ČR a dalšími operačními programy

Za největší slabinu využití evropských fondů v Praze účastníci opakovaně označovali (zejména u Prioritní osy 1 a Prioritní osy 2, v menší míře pak u Prioritní osy 3) z jejich pohledu nejednoznačné vymezení rozhraní mezi OP PPR a dalšími operačními programy. I když ve skutečnosti vždy existuje jasné vymezení podporovaných aktivit, aby nedocházelo k věcným překryvům (například podpora inteligentních budov z OP PPR vs. podpora zateplování v rámci renovace v rámci OP Životní prostředí), z pohledu účastníků není vždy jasné, který operační program je vhodnější pro dosažení příslušného cíle, a proto někdy podávají žádosti o podporu podobného projektu do dvou operačních programů. Řešení tohoto problému je ale primárně v kompetenci národního koordinátora, tedy ministerstva pro místní rozvoj, aby lépe vysvětloval a koordinoval komunikaci využití EU fondů.

Důrazným doporučením z kulatých stolů je pro zbytek stávajícího období lépe koordinovat výzvy, vypisované OP PPR, s dalšími operačními programy. Řídící orgán OP PPR se snaží využívat existující systém plánovacích komisí i neformální komunikaci s ostatními řídicími orgány, z pohledu žadatelů ale

chybí nějaký centralizovaný přehled – tedy opět úkol pro ministerstvo pro místní rozvoj, které by mělo systém čerpání zjednodušovat a lépe komunikovat. Žadatelé také u OP PPR ocenili, že každá výzva v rámci tohoto operačního programu obsahuje informaci o komplementaritách. V rámci posilování informačního servisu a zdůrazňování nejlepší praxe by bylo zajímavé více ukazovat tuto službu OP PPR veřejnosti.

Aby bylo možné lépe čerpat i z jiných programů než je OP PPR, bylo by potřeba zapojit politickou reprezentaci Prahy do aktivních jednání s řídicími orgány dalších operačních programů, aby jimi vypisované výzvy více reflektovaly potřeby Prahy a aby bylo možné financovat více projektů v Praze prostřednictvím jiných operačních programů.

Účastníci kulatých stolů velmi pozitivně hodnotili možnost sdělit své zkušenosti, názory a doporučení a ocenili by, aby podobná neformální komunikace fungovala i do budoucna. Stávající možnosti komunikace (obecně, netýká se jen OP PPR) pouze prostřednictvím monitorovacích výborů považují za nedostatečnou a příliš formální, opakovaně se proto vyslovovali pro podobné neformální diskuse, jako byly tyto kulaté stoly, zaměřené na jednotlivá témata a ideálně také za účasti řídicích orgánů dalších operačních programů, pokud pokrývají příslušnou tematickou oblast. Někteří ze zúčastněných žadatelů se účastní jednotlivých dílčích plánovacích komisí k přípravě výzev, případně pracovních skupin k nastavení výzev, které plánovacím komisím předcházejí, a vyzývali ostatní žadatele k aktivnějšímu přístupu k dialogu s OP PPR. Vzhledem k pozitivní zkušenosti s komunikací s řídicím orgánem OP PPR by účastníci kulatých stolů doporučovali, aby to byl právě Magistrát hlavního města Prahy, kdo by podobné akce organizoval a docházelo tak k propojení strategie rozvoje Prahy s dostupným financováním na jednotlivé projekty.

Za slabinu současné situace v OP PPR řada účastníků označila nedostatečnou koordinaci při vyhledávání investičních příležitostí a předkládání projektů. Řídicí orgán využívá řadu nástrojů pro publikaci informací a poskytuje veškerou potřebnou součinnost žadatelům, problematiku ale zůstává schopnost generovat náměty na projekty. V Praze se nachází 57 autonomních městských částí, vedle toho mohou o projekty žádat různé městské firmy a chybí zde efektivně nastavený mechanismus sdílení informací a plánování čerpání evropských prostředků (a to nejen v rámci OP PPR). Bylo by proto vhodné využít koordinační role Magistrátu hlavního města Prahy a hledat způsob, jak možnosti pro Prahu i jednotlivé městské části koordinovat.

I když na kulatých stolech nepanovala shoda na tom, kdo by měl být oním koordinačním místem, apelovali zúčastnění na aktivnější sdílení informací (i když je otázkou, zdali budou všichni ochotni informace sdílet, někteří žadatelé si své plány i know-how pro přípravu žádostí poměrně důrazně střeží).

5. Komunikace s řídicím orgánem

Účastníci všech kulatých stolů, zejména pokud mají zkušenost i z jiných operačních programů, velmi kladně hodnotili ochotu a schopnost řídicího orgánu OP PPR komunikovat a požadavky žadatelů řešit v maximální možné míře vstřícně, rychle a bez zbytečné byrokratické zátěže.

Z pohledu formy komunikace považuje většina účastníků kulatých stolů dodávání podkladů pouze v elektronické podobě subjektům za pozitivní změnu, která jim šetří čas a práci s posíláním papírových dokumentů. Naopak negativně je všemi bez rozdílu vnímáno využívání depeší v monitorovacím systému MS 2014+ (problematické zadávání, zdlouhavé zpracování systémem, nemožnost pružné reakce) a pokud je to jen trochu možné, žadatelé pro komunikaci místo systému depeší využívají cestu telefonního kontaktu nebo e-mailu.

Někteří žadatelé poukázali na horší kvalitu komunikace v případě, že se na projektu během jeho trvání mění finanční manažeři a nový člověk tak nemá znalost celého průběhu projektu, případně může mít na nějakou konkrétní věc jiný názor, což snižuje předvídatelnost spolupráce.

6. Vypisování výzev

Účastníci kulatých stolů pozitivně hodnotili neustálé zlepšování kvality výzev a schopnost řídicího orgánu poučit se z prvních výzev z počátku současného období. Aktuálně vyhlašované výzvy jsou hodnoceny jako velmi dobře připravené, oceňována byla opakovaně také ochota řídicího orgánu výzvy posunovat, pokud to bylo pro úspěch výzvy potřeba, a aktivně komunikovat

se zájemci o vyjasnění podmínek výzev. Stejně tak je jako velmi vhodný přístup řídicího orgánu hodnocena snaha konzultovat nastavení výzvy s potenciálními příjemci ještě před vyhlášením příslušné výzvy, aby bylo jasné, zdali bude o připravovanou výzvu dostatečný zájem.

Velmi kladně bylo během všech kulatých stolů hodnoceno brzké vyhlášení výzev a poskytování průběžných zpráv o schválení ze strany řídicího orgánu. Naproti tomu častou kritikou u Prioritní osy 3 (Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě) byl zdlouhavý proces výběru a schvalování, který někdy přesahuje na základě uveřejněné výzvy plánovaný začátek běhu projektu. Toto prodlení – které je dáno primárně tím, že v této prioritní ose jde především o řadu drobnějších projektů, jejichž hodnocení a administrace vyžaduje podobné kapacity jako u výrazně větších projektů – vede nejen ke zkrácení využitelných finančních prostředků, ale také zvyšuje riziko nenaplnění cíle projektu se všemi s tím spojenými negativními důsledky. Podobně by bylo možno zlepšit rychlost schvalování zpráv o realizaci, což je ovšem především otázkou administrativní kapacity řídicího orgánu.

Poměrně často zmiňovaným problémem při rozhodování potenciálních žadatelů, do jakých výzev se s jakými projekty hlásit, byly nedostatečné informace o vhodnosti volby konkrétního operačního programu. Jedním ze zmíněných příkladů byly dopravní stavby, kdy podobný projekt připraví Technická správa komunikací hl. m. Prahy (žadající prostřednictvím Magistrátu hl. m. Prahy z OP PPR) a některá městská část (žadající prostředky z OP Doprava) – kvůli špatnému sdílení informací a chybějící koordinaci mezi magistrátem a městskými částmi dochází ke zbytečně vynaložené práci. V některých případech (zejména u Prioritní osy 2) také žadatelé poukazovali na (centrálně jednotnou metodikou nastavené) přehnané požadavky na CBA analýzy – pokud jde o pilotní projekty, neměly by být posuzovány z hlediska nákladů, ale hodnocení by se mělo posunout k jednodušším variantám a důraz klást především na dopady a přínosy projektu.

Žadatelé v oblasti školství chválili logiku vyhlášených výzev, kladně hodnotili jejich návaznosti a mnohem snesitelnější formality ve srovnání s čerpáním prostředků z jiných operačních programů. Administrace a vykazování je podle účastníků kulatého stolu lepší než v minulém období, čerpání je jednodušší a efektivnější a daří se tak měnit negativní postoj k evropským fondům. V diskusi zazněl také požadavek, aby městské části aktivně pomohly školám s administrativní kapacitou, pokud jsou zřizovatelem

školy, neboť školy nemají projektové manažery a případné projekty jsou pro ně příliš velkou zátěží.

Při debatě o energetických projektech někteří účastníci poukazovali na to, že technicky bylo v programu nastaveno příliš úzké hrdlo a sítím projde jen velmi málo projektů. Zejména renovační potenciál je přitom v Praze výrazně širší a při větší technologické otevřenosti by byl okruh zájemců rozsáhlejší. Tyto podmínky byly stanoveny tak, aby nedocházelo k překryvu s Operačním programem Životní prostředí ("OP ŽP") a při jejich stanovení se vycházelo z toho, že před zahájením implementace OP PPR byly vytipovány budovy, které podmínky splňovaly. Ke skutečné realizaci těchto projektů bohužel nedošlo, zatímco poptávka po financování projektů podle podmínek OP ŽP by zřejmě byla vyšší.

Výzvy by měly zohledňovat možnosti jednotlivých typů budov a podle míry očekávané úspory by měla být nastavena míra podpory. Pro dlouhodobý efekt v oblasti klimatických změn je důležité, aby bylo možno financovat širší úpravy budov a jejich okolí v reakci na probíhající klimatické změny. Výzvy v rámci OP PPR tyto aktivity umožňují díky tomu, že ve výzvách nebyly stanoveny technologické procesy a podmínky, stanoven byl pouze cíl – úspora energie a budova v pasivním standardu, resp. blízká nule.

Pozitivně byla účastníky vnímána ochota řídicího orgánu OP PPR reagovat rychle na nové možnosti hodnocení (stavba hodnocena stále na cenu na výměr, ale v technologii úspor se soustředit na výkonnostní parametry budovy během celého životního cyklu, tedy nehodnotit pouze náklady na pořízení, ale i na provoz) a bez zbytečných odkladů umožňovat nové postupy.

U výzev, kde se mezi žadateli očekávají školy, opakovaně zazněla žádost o vyhodnocení výzev od začátku května do poloviny června, aby výzvy odpovídaly nastavení školního roku a rytmu akademické práce a podle výsledků žádostí bylo ještě možno upravit plánované aktivity na následující akademický rok.

7. Administrativní požadavky a problematika vykazování

Přes opakované přísliby Ministerstva pro místní rozvoj ČR nedošlo v současném období ke snížení administrativní zátěže a řada žadatelů hodnotí Jednotné metodické prostředí kvůli navýšení administrativy spíše negativně. Zejména u žadatelů, kteří mají zkušenosti z více operačních programů, je hodnocení negativní, neboť každý řídicí orgán si některé věci vykládá po svém a skutečně jednotné metodické prostředí tak nefunguje. Žadatelé se zkušeností z několika operačních programů pozitivně hodnotili to, že řídicí orgán OP PPR již udělal řadu kroků, které vedly k nižší administrativní zátěži na straně žadatelů (snížení počtu povinných příloh k žádosti o podporu, nepředkládají se výkazy práce a podobně).

Zejména u projektů s delším časovým horizontem během realizace dochází ke změně prostředí (rychlý růst platů v české ekonomice, aktuálně rostoucí ceny energií a podobně) a je proto potřeba najít způsob, jak tyto změny ve schválených projektech (které logicky vycházely ze znalosti stavu prostředí v době své přípravy) reflektovat. Tyto úpravy by mělo být možno činit jednoduchým administrativním úkonem, pokud pouze reflektují skutečnou situaci na trhu a jinak žádným způsobem nemění cíle a obsah projektu. Pokud by mělo jít o celkové navýšení rozpočtu, a nikoliv pouze o interní přesuny na úkor financování jiných částí projektu, je jasné, že by šlo o krok nad rámec existujících pravidel. Jde proto o další z podnětů, které by měly být předány ministerstvu pro místní rozvoj k dalšímu řešení i pro jiné operační programy, které se potýkají se stejnými problémy.

Pro řadu žadatelů je velmi problematické nastavení pravidel pro nastavování úvazků a mezd. V případě úvazků je nesmírně limitující maximum 1,0 úvazku pro "běžné" pracovníky i maximum 1,2 úvazku pro vědecké pracovníky. Žadatelé by často potřebovali zejména v menších organizacích využít stávající personál, ale pokud již například zaměstnávají účetní na plný úvazek, nemohou ji využít také pro účtování projektu, neboť by překročila úvazek 1,0. Řada žadatelů tak není schopna administrativně zajistit své projekty. Jde opět o pravidlo vycházející z platné legislativy, a tedy mimo pravomoc řídicího orgánu OP PPR.

V oblasti mezd využívání průměrných dat z Českého statistického úřadu a standardní časový průběh zejména sofistikovanějších vědeckých projektů znamená, že nelze zaplatit potřebné lidi (například projekt nastavený na

průměr platů v roce 2017 bude při realizaci v letech 2019-2020 z pohledu schopnosti zaplatit potřebné odborníky naprosto nekonkurenceschopný). Řídící orgán OP PPR se snaží žadatelům vycházet vstříc jak tím, že tabulku obvyklých mezd aktualizuje alespoň jednou ročně, a jednak tím, že žadatelům umožňujeme zdůvodnit vyšší než obvyklé mzdy (například již dlouhodobou pracovní smlouvou, interním nastavením v instituce žadatele apod.). Je klíčové zajistit, aby o této možnosti žadatelé věděli a nenastávala tak situace, kterou jeden z účastníků kulatého stolu popsal těmito slovy: pokud lidem platíme jen průměr, excelenci z toho nikdy neuděláme.

Za častý problém žadatelé označovali příliš detailní vykazování vynaložených prostředků a ne vždy smysluplná pravidla zařazování nákladů¹. Taková administrativa je pro řadu menších žadatelů v rámci projektů financovaných z ESF příliš zatěžující, neboť si nemohou dovolit specialisty na řízení projektů a jejich administraci (zatímco u projektů financovaných z ERDF to jsou standardní způsobilé výdaje). Pravidla vykazování ale působí problémy i velkým žadatelům, zejména pak požadavek na schválení veškerých podání statutárním zástupcem organizace. Často zmiňovaným požadavkem, který žadatelům zvyšuje náklady na administrativu, je nutnost mít čísla faktur na účetních dokladech, což řada subjektů nečiní a je nutno žádat o nové doklady.

Často navrhovaným přístupem ze strany účastníků kulatých stolů bylo snížení objemu administrativně náročného vykazování a následného aktivnějšího auditu, aby se lépe odhalily případné nesrovnalosti. V rámci svých pravomocí již ŘO OP PPR udělal několik významných změn vedoucích ke snížení administrativní zátěže, například v případě zjednodušení dokladování dokumentů u zpráv o realizaci a žádostí o platbu v roce 2017. Zároveň je ale potřeba zvážit, zdali podrobnější kontrola nevede k odhalení drobných chyb, které jsou v průběhu projektu opravitelné, ale pokud by byly identifikovány až v rámci auditu, mohly by vést ke krácení dotace a pokud by byly identifikovány ve větší míře, tak i vést ke zpochybnění kontrolního systému jako celku. S ohledem na obecnou snahu snižovat administrativní zátěž by dle účastníků kulatých stolů stálo za zvážení, zdali by nemělo ministerstvo pro místní rozvoj přistoupit k tomu, že by pravidla čerpání evropských dotací kopírovala metodiku z oblasti veřejných zakázek, kdy je řadu věcí při přípravě nabídky možno dokládat pouze čestným prohlášením a vše je kontrolováno buďto při podpisu smlouvy nebo až při případném auditu.

¹ Jedním z uváděných příkladů bylo například vykazování jednotlivých výtvarných potřeb či povinné zařazení bílého kancelářského papíru, používaného pro kreslení dětí, mezi nepřímé náklady, zatímco barevné papíry jsou zařazeny mezi náklady přímé.

Z pohledu administrativního nastavení se často v rámci kulatých stolů vracela otázka možnosti využití a definice nepřímých nákladů. Opakovaně se potvrdilo, že v této problematice mezi žadateli stále panují velké nejasnosti a některá témata se i přes opakovaná vysvětlení do diskuse stále vrací. Projevily se také rozpory během diskuse nad problematikou nepřímých nákladů, kdy někteří účastníci požadovali jejich navýšení, zatímco řada jiných považovala nastavení nepřímých nákladů za dostačující. Stálo by proto za zvážení, aby byly připraveny konkrétní ilustrativní příklady, co by některé změny vyvolaly a jaké by měly důsledky. Vzhledem k tomu, že podobné dotazy registrují i jiné řídicí orgány, jde primárně o podnět vůči ministerstvu pro místní rozvoj.

V oblasti sociálních služeb by bylo z pohledu účastníků vhodné sjednotit sazby za úkony se sazbami zdravotnických zařízení (pokud jde o podobné úkony poskytované při zdravotní i sociální péči). V oblasti školství bylo několikrát poukázáno na nerovnost podmínek oproti Středním Čechám – například v Praze je možno do vybavení školy z OP PPR investovat maximálně 2,5 mil. korun, zatímco škola hned za hranicí Prahy může z IROP získat na stejnou investici 10-12 milionů korun. Stejně tak je podle žadatelů v oblasti školství důležité najít způsob, jak financovat nutné investice do škol, i když tyto školy nemají prostor navyšovat kapacity a v současné době se tak nemohou hlásit do investičních výzev.

U Prioritní osy 1 někdy žadatelé narážejí na problém s požadavkem, že je jako indikátor udržitelnosti stanovena podmínka, že se musí výsledné řešení dostat do subjektu zajišťujícího veřejné služby na území hlavního města Prahy (typicky Magistrát hlavního města, městské části, jejich firmy či příspěvkové organizace, případně subjekty, které pro ně dlouhodobě zajišťují nějaké služby). Vzhledem k tomu, že kofinancování pochází z rozpočtu hlavního města, je "lokalizační" požadavek pochopitelný, ale například ve zdravotnictví to způsobuje zásadní problém, neboť v celé Praze jsou ve vlastnictví města pouhá dvě zdravotnická zařízení – bylo by proto vhodné toto pravidlo upravit, aby se rozšířila paleta subjektů relevantních pro naplnění indikátoru udržitelnosti, například umožnit územní uznatelnost Prahy.

V oblasti energetických úspor účastníci kulatých stolů poukazovali na několik klíčových aspektů. Jde zejména o otázku zaměření výzev, možnost reálné implementace při současném stavu budov v Praze a hodnocení. V současném období jsou omezení výzev dána nastavením operačního programu, ale pro

budoucí období by zájemci o podporu uvítali debatu o nastavení širších podmínek podpory pro Prahu – po vyhodnocení pilotů v oblasti inteligentních budov v současném období by do budoucna i s ohledem na stav budov v Praze financované úpravy budov nemusely být nutně nejlepší z nejlepších (za jakoukoliv cenu). Důraz by měl být kladen na dlouhodobou udržitelnost a na možnost vytěžit z objektu nákladově efektivní úspory. Současná 100% podpora s sebou může nést riziko plýtvání penězi.

Nižší míra podpory by měla vést k ekonomičtějšímu zacházení s financemi, a za zvážení by dle doporučení z kulatého stolu k Prioritní ose 2 Udržitelná mobilita a energetické úspory pro příští období stála i odstupňovaná míra podpory pro soukromé subjekty. Pro příští období by dle některých účastníků kulatého stolu za zvážení stála také možnost zahrnout do projektů k financování i projekty na adaptaci budov na klimatickou změnu (zachycování dešťové vody, výsadbu vegetačních prvků a kvalitní úpravu pozemku okolo budovy, snižování městských tepelných ostrovů a podobně).

Účastníci kulatého stolu také doporučili řídicímu orgánu OP PPR, aby sjednotil hodnocení investic do energetických úspor s OP Životní prostředí, kde se hodnotí výkonnostní parametry budov, takže se projekty posuzují nikoliv dle vlastní investice do modernizace, ale hodnotí se kompletní náklady životního cyklu.

V několika případech zazněl také apel na sjednocení administrativních postupů pražských městských částí, aby bylo možné projekty jednoduše škálovat a multiplikovat. Typickým ilustrativním příkladem rozdílného přístupu městských částí je výstavba dobíjecích stanic, kdy se stávalo, že s naprosto stejnou dokumentací žádost o povolení výstavby na jednom pražském stavebním úřadě prošla, zatímco na jiném byla žádost se stejnou dokumentací odmítnuta. Tato připomínka se netýká řídicího orgánu OP PPR, ale poukazuje na jinou oblast chybějící koordinace mezi městskými částmi v Praze.

8. Monitorovací systém MS 2014+

Na všech kulatých stolech opakovaně zaznívala kritika nefunkčnosti monitorovacího systému MS 2014+. Jde o obecně známé výhrady, které zaznívají i od žadatelů v rámci jiných operačních programů, a i na konci roku 2018 není opravena řada klíčových věcí, na které žadatelé i řídicí orgány (včetně řídicího orgánu OP PPR) opakovaně upozorňují Ministerstvo pro místní rozvoj ČR již několik let.

Není cílem této zprávy rozepisovat jednotlivé konkrétní připomínky účastníků kulatých stolů, jde o obecně známé problémy s nefunkčností a pomalou odezvou systému, nedostatečnou kapacitou některých formulářů v systému (například soupiska pro mzdy), nemožnost opravy chyb, častou změnu dokumentace a příruček a podobně.

Klíčovým zjištěním v této oblasti je vysoká přidaná hodnota OP PPR, kdy jeho koncentrace na několik málo oblastí a malá velikost objemu prostředků umožňuje, aby žadatelé s pracovníky řídicího orgánu komunikovali osobně, telefonicky či e-mailem a neformálně spolu konzultovali postupy či získali potřebnou radu, než učiní prostřednictvím MS2014+ oficiální úkon. Takový přístup je u "velkých" operačních programů v podstatě nemožný, žadatelé jsou nuceni komunikovat pouze v pomalém a často nefunkčním systému MS 2014+ pomocí systému tzv. depeší, což celý proces komunikace výrazně prodlužuje a prodražuje.

9. Doporučení pro příští programové období

Jak potvrdily všechny kulaté stoly, řídicí orgán OP Praha – pól růstu ČR funguje v porovnání s jinými řídicími orgány velmi dobře, ať už v oblasti efektivní a vstřícné komunikace se žadatelem nebo přístupem k nastavení čerpání pomocí menších, opakujících se výzev. Základním doporučením pro vyjednávání příštího programového období je proto klást důraz na zachování této unikátní kapacity a za žádnou cenu nepřipustit, aby došlo k rozpadu týmu, který jednak dokáže zajistit efektivní čerpání a jednak výrazně zlepšuje pověst pražského magistrátu jako kvalitního poskytovatele služeb.

Pro přípravu nového programového období z pohledu potřeb Prahy je potřeba vycházet jednak z pěti priorit, definovaných Evropskou komisí, a jednak ze strategických dokumentů rozvoje Prahy. Jejich úspěšné provázání a jasná strategie pro efektivní čerpání (tedy garance toho, že o vyčleněné prostředky bude zájem a budou k dispozici reálné projekty, na které bude možno čerpat) jsou nutnou podmínkou úspěchu při jednání o vyčlenění dostatečně velkého objemu finančních prostředků pro Prahu v příštím období.

Jako součást vyjednávací strategie bude klíčové pro Prahu, jak se postaví k otázce ITI a jak případně nově nastavit tento integrovaný nástroj tak, aby z něj těžila také Praha a ne jen Středočeský kraj a aby z něj bylo možné využít prostředky v souladu se stavem, kdy řada obyvatel Středočeského kraje čerpá služby v Praze, aniž by na jejich provozu a rozvoji Středočeský kraj podílel.

Dalším významným tématem pro přípravu Prahy na příští programové období je nutnost synergií s budoucími "tematickými" operačními programy, ať už půjde o oblast dopravy, životního prostředí, inovací a konkurenceschopnosti či zaměstnanosti. Praha musí mít připravenou jasnou představu, co bude v těchto oblastech požadovat bez ohledu na to, zdali bude architektura příštího období opět stát na "tematických" operačních programech či bude nastavena jinak. Pro šanci na úspěch při boji o rozdělení prostředků v příštím období je potřeba mít jasnou představu o tom, jaké programové priority by si ráda Praha zajišťovala sama a kde je pro ni výhodnější mít garanci určitého množství prostředků a pouze mít kontrolu nad jejich využitím.

Na kulatých stolech zazněla také řada konkrétních doporučení pro rozvoj jednotlivých prioritních os současného operačního programu v příštím období. Klíčovými závěry této části diskuse byly:

- potvrzení zájmu všech zúčastněných na tom, aby se Praha i v příštím období po roce 2021 ucházela o evropské peníze,
- aby pokud možno existoval opět vlastní operační program pro Prahu a bylo tak využito dosavadních zkušeností s čerpáním i kvalitního týmu řídicího orgánu OP PPR
- aby příští období tematicky navazovalo na období současné a byla tak zajištěna maximální možná kontinuita financovaných projektů
- aby došlo ke zohlednění dosavadních zkušeností v oblastech, kde čerpání omezují špatně nastavená hodnotící pravidla nebo příliš dlouhý proces schvalování

- aby vznikl koordinační mechanismus mezi Magistrátem, městskými částmi a městskými firmami při plánování a přihlašování projektů a nedocházelo k duplicitám při žádostech
- aby byly priority Prahy odvozeny od existujících strategických dokumentů města a aby byl pokrok hodnocen s využitím již nastavených monitorovacích kritérií (příkladem může být Smart Prague Index, monitorující smartifikaci města)
- aby bylo provázáno financování z městských, národních a evropských zdrojů, včetně finančních nástrojů a produktů Evropské investiční banky
- aby bylo možno financovat celý potřebný řetězec – například vedle výstavby vědecké infrastruktury také pomoci financovat příchod odborníků ze zahraničí i zahraničních studentů, včetně ubytování, financovat důstojné pracovní a studijní prostředí (školy často mají kvalitní technické vybavení, ale umístěné v nevyhovujících prostorách) a podobně
- aby se na financování potřeb Prahy výrazně více podílel také Středočeský kraj, jehož obyvatelé čerpají řadu služeb v Praze, aniž by na ně přispívali
- aby se větší důraz kladl na specifické potřeby Prahy ve srovnání s ostatními městy v ČR (Praha je výrazně větší, je inovátorem a tahounem modernizace České republiky, jsou zde koncentrovány významné vysoké školy, zároveň je v Praze výrazně vyšší podíl cizinců než v jiných městech, je potřeba více podporovat rozvoj místních komunit a podobně)
- aby se v dalším období evropské prostředky na území Prahy více využily na starší občany a potřebu jejich vzdělávání, aby bylo možné podporovat také provoz sociálních služeb a aby podpory lépe reflektovaly výjimečné složení obyvatel Prahy, tedy aby bylo možné mít více aktivit pro cizince
- aby pražská politická reprezentace výrazně aktivněji působila na Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a na ministerstva, která jsou řídicími orgány dalších operačních programů, a aby byl co nejdříve v novém období zajištěn dostatečně velký objem peněz pro investice v Praze

10. Příloha – seznam účastníků jednotlivých kulatých stolů

